

**MEDICINSKA
FAKULTETEN**

Institutionen för hälsovetenskaper
Arbetsterapeutprogrammet

Examensarbete

**Undersökning av betydelsefulla faktorer i mötet mellan
patient och arbetsterapeut för att främja sexuell hälsa**

En litteraturöversikt

Författare: Emma Nilsson och Matilda Frid

Handledare: Patrik Engdahl och Marianne Kylberg

Hösten 2022
Lunds universitet
Medicinska fakulteten
Programnämnden för rehabilitering
Box 157, 221 00 LUND

Undersökning av betydelsefulla faktorer mellan patient och arbetsterapeut för att främja sexuell hälsa

Författare: Matilda Frid och Emma Nilsson
Handledare: Patrik Engdahl och Marianne Kylberg
Examensarbete på kandidatnivå, Litteraturöversikt
Hösten 2022

Abstrakt

Bakgrund: Åttiotvå procent av Sveriges befolkning har någon gång under sin livstid avstått från att söka vård för problem kopplade till sin sexuella hälsa. Majoriteten av arbetsterapeuter lyfter inte sexuella hälsoproblem med sina patienter på grund av bristande kunskap, otydliga riktlinjer samt få träningsmöjligheter.

Syfte: Syftet var att undersöka faktorer i mötet mellan arbetsterapeut och klient som kan vara av betydelse för att främja klienters sexuella hälsa.

Metod: En litteraturöversikt gjordes med en induktiv ansats där artikelsökningen utfördes i databaserna CINAHL och PsycINFO och tidskriften Sexuality and Disability. Elva vetenskapliga artiklar med variation av kvalitativa, kvantitativa och blandade metoder inkluderades. Dataanalysen genomfördes med en integrerad innehållsanalys.

Resultat: Författarna identifierade två kategorier: *Kompetens och ett professionellt bemötande är viktigt för att främja klienters sexuella hälsa* och *arbetssätt och rutiner är betydelsefulla för att kunna främja klienters sexuella hälsa*.

Slutsats: Litteraturöversiktens resultat och tidigare forskning visade att patienters sexuella hälsa och sexuella aktiviteter är viktiga för arbetsterapeuter att bemöta. Det behövs tydligare riktlinjer, strategier och utbildning som bidrar till en bättre kommunikation och ett professionellt bemötande. Vidare forskning kring hur arbetsterapeuter kan bemöta sexuella hälsofrågor samt stärka kunskapen kring sexuell hälsa behövs.

Nyckelord:

Arbetsterapi, sexuella aktiviteter, sexualitet.

Research regarding significant factors between patient and occupational therapist to promote sexual health

Author: Matilda Frid and Emma Nilsson
Supervisor: Patrik Engdahl and Marianne Kylberg
Bachelor thesis, Literature study
Fall 2022

Abstract

Background: Eighty two percent of Sweden's population has at some point in their lifetime refrained from seeking care for problems connected to their sexual health. The majority of occupational therapists do not approach sexual health problems with their patients, due to a lack of knowledge, unclear guidelines and few training opportunities.

Aim: The aim was to explore factors in the meeting between occupational therapist and client that may be of importance when promoting clients' sexual health.

Method: A literature review with an inductive approach was conducted. The articles were collected from the databases CINAHL and PsycINFO, and the journal *Sexuality and Disability*. Eleven scientific articles with a variety of qualitative, quantitative, and mixed methods were included. Integrated content analysis was used to analyze the data.

Results: Two categories were identified: *Competence and a professional approach are important to promote clients' sexual health* and *Work procedures and routines are significant to be able to promote clients' sexual health*.

Conclusion: The results of the literature review and previous research show that sexual health and sexual activities are essential components for occupational therapists to address. There is a need for clearer guidelines, strategies and training that contribute to better communication, and a professional approach. Further research regarding how occupational therapists can approach sexual health issues as well as increase the knowledge concerning sexual health is needed.

Keywords

Occupational therapy, sexual activities, sexuality.

Lund University
Faculty of Medicine
Program Committee for Rehabilitation
Box 157, S-221 00 LUND

Innehållsförteckning

Introduktion	2
Bakgrund	3
Sexuell hälsa	3
Arbetsterapins relevans för sexuell hälsa	4
Problemformulering.....	6
Syfte	7
Metod.....	7
Design	7
Urval och datainsamling	7
Dataanalys	9
Forskningsetiska avvägningar	10
Resultat.....	10
Kategorier och underkategorier	11
Kompetens och ett professionellt bemötande är viktigt för att främja klienters sexuella hälsa	12
Förmågan att kunna kommunicera kring sexuell hälsa.....	12
Möjlighet till utbildning inom sexuell hälsa	13
Arbetsätt och rutiner är betydelsefulla för att kunna främja klienters sexuella hälsa	14
Teambaserat arbetsätt för bästa möjliga vård	14
Strategier för ett tydligare arbetsätt	15
Anpassade riktlinjer.....	16
Diskussion	16
Metoddiskussion.....	16
Resultatdiskussion.....	19
Kommunicera kring sexuell hälsa.....	19
Utbildningsmöjligheter för främjandet av sexuell hälsa	20
Riktlinjer och strategier inom sexuell hälsa.....	21
Slutsats	22
Referenser	23
Bilaga 1 (2):	29
Bilaga 2 (2)	33

Introduktion

Sexuell hälsa är ett område som berör alla individer genom hela livet och påverkar människors nära relationer, välbefinnande och självkänsla. Sexualitet i sig är en betydelsefull del i människors livsglädje och lust, som i stor utsträckning också kan påverka den generella hälsan (Socialstyrelsen, 2014). Enligt Folkhälsomyndigheten (2019) har 82% av Sveriges befolkning någon gång under sin livstid avstått från att söka vård för problem kopplade till sexuell hälsa. Många människor upplever även en oro gällande svårigheter med att utföra sexuella aktiviteter. Majoriteten väljer att avstå att söka vård på grund av hur tabubelagt ämnet är och att det finns mycket stigma kopplat till sexuell hälsa. Genom att söka vård hos professionell hälsopersonal finns det möjlighet för dessa individer att lättare engagera sig i sexuell aktivitet (Tambling & Reckert, 2021). Det har under många år diskuterats om arbetsterapeuter besitter rätt kompetens för att ta itu med sexuella hälsofrågor (O'Mullan et al., 2021). Areskoug-Josefsson & Fristedt (2017) framhäver att en av de avgörande faktorerna till att sexuell hälsa inte prioriteras av arbetsterapeuter är att det saknas adekvata arbetsterapeutiska interventioner och riktlinjer. Det är därför kritiskt att öka kunskapen gentemot sexuell hälsa kopplat till arbetsterapi. Författarna hoppas med denna litteraturöversikt att inspirera till vidare forskning för att skapa större kompetens och intresse till att bemöta sexuella hälsofrågor.

Bakgrund

Sexuell hälsa

Sexuell hälsa berör alla individer under hela livstiden och har en påverkan på varje individs välmående (Socialstyrelsen, 2014). Dessvärre kan den sexuella hälsan påverkas negativt av en del olika faktorer såsom depression, stress och sjukdom, vilket i sin tur kan påverka människors sexuella aktiviteter och personliga relationer genom hela livet (World Health Organization [WHO], 2017). Världshälsoorganisationen definierar sexuell hälsa som:

“a state of physical, emotional, mental, and social well-being in relation to sexuality; it is not merely the absence of disease, dysfunction, or infirmity. Sexual health requires a positive and respectful approach to sexuality and sexual relationships, as well as the possibility of having pleasurable and safe sexual experiences, free of coercion, discrimination, and violence. For sexual health to be attained and maintained, the sexual rights of all persons must be respected, protected, and fulfilled.”

Inom sexuell hälsa, ingår begreppet sexualitet. Det är en central del av den sexuella hälsan och beskrivs också vara en väsentlig del av sex, sexuell läggning, erotik, intimitet och reproduktion samt könsidentiteter och roller. Vår sexualitet uttrycks i tankar, fantasier, önsknings, övertygelser, attityder, värderingar, beteenden, utförande, roller och relationer (WHO, 2017). Folkhälsomyndigheten (2019) förklarar hur sexualitet är en viktig del av människors vardagliga liv och spelar en stor roll för oss människor. Sexualitet och sexuell deltagande kan vara faktorer som bidrar till intimitet, njutning och bekvämlighet. Människors sexualitet spelar även en stor roll i hur vi som människor identifierar oss själva (Mohammed, 2017). En möjlighet att kunna uttrycka sin sexualitet är kopplat till ett bättre välmående och livskvalitet (McGrath & Lynch, 2014; McGrath & Sakellariou, 2016). I en studie från USA skriver Flynn et al. (2016) att vuxna fått betygsätta vikten av sexuell hälsa och tillfredsställelse med sexlivet, där resultatet visar att sexuell hälsa är en viktig aspekt av livskvalitet inklusive för deltagarna med hög psykisk ohälsa.

Sexualitet och sexuell hälsa är ämnen som många upplever vara svåra och ovana att prata om. Kommunikationen kan upplevas besvärlig och det kan vara svårt för en patient att anförtro sig till sin behandlare (Brattberg & Hulter, 2020). En undersökning har gjorts av Centrum för

epidemiologi och samhällsmedicin som är baserad på Folkhälsomyndighetens nationella befolkningsundersökning Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige. I undersökningen fick deltagarna utföra en självskattning av den sexuella hälsan som innefattar ett känslomässigt, psykiskt, socialt och kroppsligt välbefinnande kopplat till sexualitet. Tio procent av de svarande uppgav att deras sexuella hälsa antingen är dålig eller mycket dålig. Vidare uppgav 78 procent av de som någon gång upplevt problem med sitt sexliv eller sexuella hälsa, att de inte sökt hjälp eller råd inom hälso- och sjukvården. Av de individer som upplevt någon form av problematik med sin sexuella hälsa, uppgav fyra procent att de inte sökt hjälp trots att de ansåg att de hade behövt stöd från hälso- och sjukvården. Två procent uppgav att de hade sökt råd av hälso- och sjukvården, men upplevde trots detta att de inte fått hjälp för sina bekymmer. Enbart 22 procent av de svarande, uppgav att de någon gång fått frågor gällande sitt sexliv respektive sin sexuella hälsa vid besök inom hälso- och sjukvården (Svedberg et al. 2022).

Arbetsterapins relevans för sexuell hälsa

Hälsa är en tillgång som varje individ skapar genom sina personliga, sociala och fysiska resurser. Hälsan ligger till grund för vad vi som människor kan, vill och prioriterar som nödvändigt och meningsfullt. Genom att kunna utföra de aktiviteter som anses meningsfulla för varje individ, finns möjlighet till en god hälsa (Erlandsson & Persson, 2020; Wilcock & Hocking, 2015). Arbetsterapeuter strävar mot att främja klienters hälsa och välbefinnande genom att identifiera meningsfulla aktiviteter, möjliggöra aktivitet samt lyssna på patienters önskemål (McGrath & Lynch, 2014). Ett främjande av sexuell hälsa kan ur ett arbetsterapeutiskt perspektiv, innebära insatser och interventioner som syftar till individers möjlighet att uttrycka sexuella önskemål och meningsfulla aktiviteter som exempelvis utföra sexuella aktiviteter vilket i sin tur kan bidra till ett bättre välbefinnande (Areskoug-Josefsson & Fristedt, 2017).

Arbetsterapeuter har ett klientcentrerat förhållningssätt och behöver ha kunskap om alla vardagens aktiviteter som kan påverka individens hälsa. Sexuella aktiviteter är en aktivitet som klassas inom "aktiviteter i dagliga livet" (ADL) och arbetsterapeuter arbetar med aktiviteter som speglar vår sexualitet genom att exempelvis hjälpa till med påklädning eller make-up. För personer med en skada eller sjukdom kan det räcka med att få uttrycka sin sexualitet genom klädsel eller utseende. En av arbetsterapeuters uppgifter är att identifiera

vilka aktiviteter människor tycker är meningsfulla för dem och därefter finna lämpliga insatser i syfte att främja aktiviteten. Vidare kan även en arbetsterapeut bidra med förslag på hur en sexuell aktivitet kan utföras trots nedsatt funktion och hitta relevanta hjälpmedel eller strategier som kan kompensera för den nedsatta funktionen. Det arbetsterapeutiska förhållningssättet riktat mot aktivitet i dagliga livet har en bidragande faktor till bättre sexuell hälsa (Balogh, 2022; Mohammed, 2017). Young et al. (2020) beskriver sexualitet som aktivitetsbaserad och att den ligger väl i linje med arbetsterapeuters prioriteringar, expertis och klientcentrerade tillvägagångssätt. Forskning är dock begränsad gällande hur arbetsterapeuter kan arbeta för att främja sexuell hälsa hos sina patienter (Roley et al., 2008).

Forskning har visat att bemötande och god kommunikation är avgörande för att främja klienters sexuella hälsa (Mohammed, 2017). Ett centralt förhållningssätt inom arbetsterapi är terapeutiskt användande av sig själv som lägger fokus på en respektfull och omtänksam interaktion med klienter. Terapeutiskt användande av sig själv är en teknik där behandlaren bidrar med sin personlighet och personliga färdigheter till relationen med klienten. Kommunikationen som sker mellan arbetsterapeut och klient, innefattar en användning av både verbala samt icke-verbala förmågor samt ett terapeutiskt lyssnande. En god kommunikation är väsentlig för en lyckad relation (Mohammed, 2017). Taylor et al. (2009) beskriver hur terapeutiskt användande av sig själv kan bidra med en positiv aspekt till en bra terapeutisk allians samt att personen i fråga inte känner sig ensam i sina känslor.

Det finns fåtal framtagna modeller som arbetsterapeuter kan använda sig av i sitt arbete för sexuell hälsa. En modell är Permission given Limited Information Specific Suggestions Intensive Therapy [PLISSIT] (Fronek et al., 2005). Modellen används internationellt inom hälso- och sjukvården för att finna relaterade insatser kopplat till sexualitet och sexuella hälsobehov (Mohammed, 2017). Modellen är indelad i fyra interventionsnivåer: tillåtelse att prata om sexualitet, information om sexualitet, direkt behandling och fördjupad behandling. Första nivån är "tillåtelse att prata om sexualitet" där klienter har möjlighet att ta upp sin oro angående sexuell hälsa med vårdpersonal och där insatser kopplat mot sexuella besvär finns att tillgå. Andra nivån "information om sexualitet" är viktig för att tydliggöra information som klienten kan ha tolkat fel och ge en kort och koncis information som är lätt att förstå. Tredje nivån "direkt behandling" där en problemlösningstrategi behövs för att skapa en möjlighet till att bemöta specifika behov och hitta relevanta åtgärder. Fjärde nivån är "fördjupad behandling" och den mest avancerade biten av modellen. Den består av exempelvis

parrådgivning, kirurgiska ingrepp eller förändring i medicinering. Med hjälp av PLISSIT-modellen kan arbetsterapeuter jobba med rollspel som träning för att förbättra kommunikationsförmågan men även för att öka bekvämligheten i utmanande situationer. Arbetsterapeuten fyller även en viktig funktion genom att tydliggöra, problem identifiera och möjligen behandla problemet (Mohammed, 2017).

Ett annat koncept som är framtaget för arbetsterapeuter är The Occupational Perspective of Health [OPH]. The Occupational Perspective of Health är ett koncept som beskriver aktivitet genom fyra begrepp: *Doing*, *being*, *becoming* och *belonging*. Dessa begrepp är sammanbundna med varandra och visar på att den vi är, det vi gör och hur vi uppfattas, påverkas av varandra (Wilcock & Hocking, 2015). Inom sexualitet utgör *doing* den del som syftar till själva utförandet av sex och sexuella aktiviteter. Arbetsterapeuter kan bidra med positionering, sexuella tekniker, hjälpmedel och energibesparing för att hjälpa sina klienter att delta i sexuella aktiviteter. Arbetsterapeuter kan även bidra med information till klienterna som informerar om den fysiska delen av sexuell aktivitet. Genom att applicera en problemlösande metod med strategier tillsammans med klienten, där en genomgång av vilka strategier som fungerar och vilka problem som finns, finns det möjlighet att tillmötes gå problemen. Relationen mellan *doing* och *being* kopplas samman genom en människas känsla av sig själv som en aktivitetsbunden individ samt det aktiva deltagandet i meningsfulla och betydande aktiviteter (Lynch & Fortune, 2019). *Becoming* i förhållande till sexualitet, kan kopplas till ständig process som innefattar delarna att växa som person och upptäcka nya delar med sig själv, med hänsyn till ens sexuella angelägenheter och sexualitet (Lynch & Fortune, 2019) *Belonging* är en positiv aspekt kopplat till individens välbefinnande. Arbetsterapeuter kan underlätta relationer och upplevelsen som sexuell varelse, som vidare kan leda till en tillhörighet i samhället (Lynch & Fortune, 2019)

Problemformulering

Sexuell hälsa är viktigt för många människors välmående, och om möjlighet att uttrycka sin sexualitet saknas finns risk för att livskvaliteten påverkas negativt (McGrath & Lynch, 2014). Forskning har visat att majoriteten av arbetsterapeuter inte lyfter hälsoproblem kopplade till sexualitet i sitt arbete med patienter på grund av bristande kunskap och en känsla av att inte vara bekväm i mötet (Young et al., 2020). Det behövs undersökas vilka faktorer som är

betydelsefulla för en arbetsterapeut i mötet med sina klienter för att kunna identifiera och behandla sexuell hälsa.

Syfte

Syftet var att undersöka faktorer i mötet mellan arbetsterapeut och klient som kan vara av betydelse för att främja klienters sexuella hälsa.

Metod

Design

Författarna har valt att utföra en litteraturoversikt för att kartlägga befintlig kunskap inom det valda området. Enligt Friberg (2022) används en litteraturoversikt för att göra en beskrivande sammanfattning över det utvalda ämnet. En induktiv ansats valdes under analysprocessen, vilket enligt Priebe och Landström (2017) innebär att applicera ett objektiva synsätt och formulering av slutsatser utifrån det uppenbara resultatet i artiklarna utan att styras av tidigare teorier.

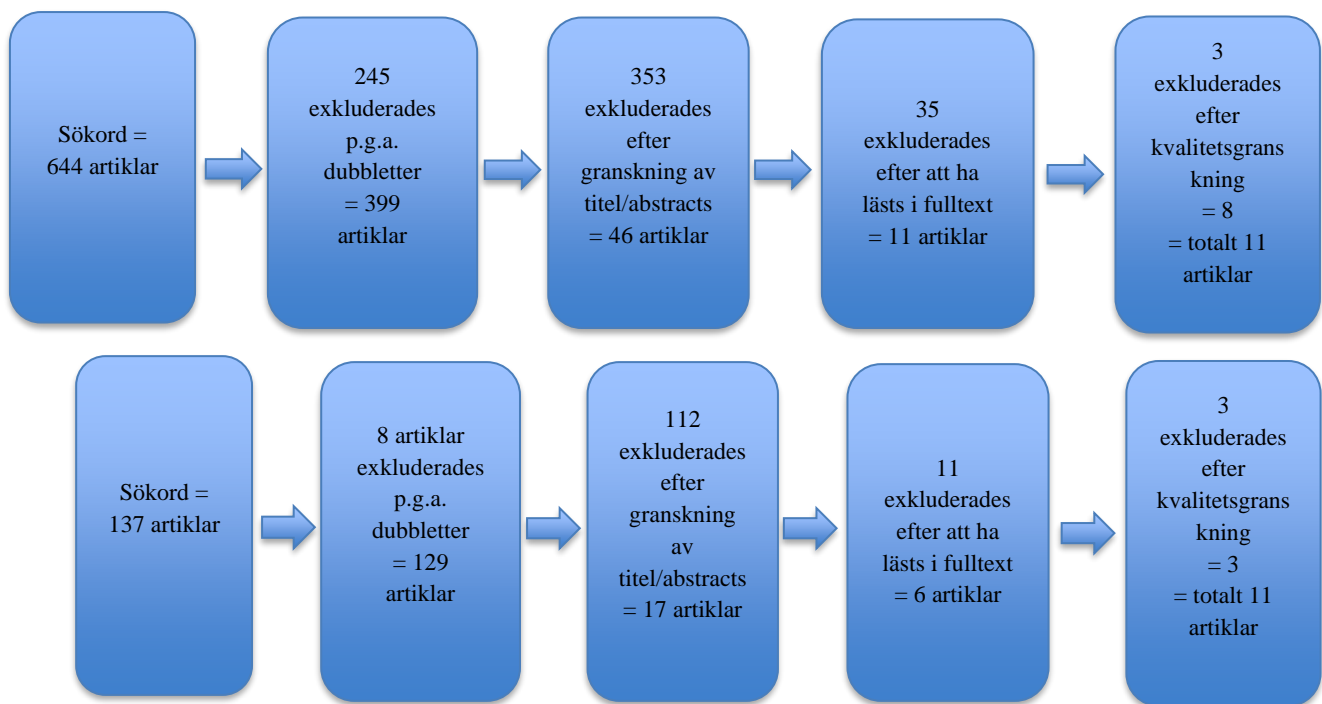
Urval och datainsamling

Datainsamlingen gjordes i databaserna CINAHL och PsycINFO. CINAHL valdes då det är en av de största databaserna inom omvårdnadsforskning och innehåller artiklar inom det studerade ämnet. PsycINFO valdes då författarna ansåg att relevant forskning även kunde finnas inom psykologi. En boolesk sökteknik användes i databaserna CINAHL och PsycINFO och bidrog till en möjlighet för en bred litteratursökning, genom att undersöka hur relevanta sökord kunde kopplas samman. Sökoperatorerna som användes var OR och AND. Detta för att etablera aktuella synonymer och för att sammankoppla de aktuella söktermerna. För att säkerställa att tillräckligt med vetenskapliga artiklar fanns gällande det aktuella ämnet, gjordes sökningar med flera olika sökord för att få en översikt gällande ämnet. I den slutgiltiga sökningen användes sexuality som ämnesord OR sexual health som fritext AND occupational therapy med trunkering (se bilaga 2) för fullständigt sökschema. Sammanlagt för databaserna CINAHL och PsycINFO resulterade sökningen i 644 artiklar. Efter exkludering av dubletter kvarstod 399 artiklar. Efter granskning av titlar och abstrakt exkluderades 353 artiklar där 46 artiklar kvarstod och lästes i fulltext. Av de lästa artiklarna återstod elva

artiklar som genomgick en kvalitetsgranskning baserad på (Friberg, 2022) granskningsmall. Artiklarna poängsattes utifrån mallens granskningsfrågor där varje fråga besvarades med ett poäng för positivt svar och noll poäng för negativt svar. Det fanns en kvalitativ mall med 14 granskningsfrågor och en kvantitativ mall med 13 granskningsfrågor. I den artikel som använde sig av blandad metod, granskades artikeln baserat på den dominerande metoden, vilket i detta enskilda fall var kvantitativ metod. Vid den färdiga granskningen dividerades den totala poängsumman med mallens maxpoäng vilket resulterade i en procentsats. Om procentsatsen hamnade under 60% ansågs artikeln ha låg kvalitet, 60–80% innefattade medel kvalitet och 80–100% innefattade hög kvalitet. Av de elva artiklar som genomgick en kvalitetsgranskning erhöll åtta artiklar medel eller hög kvalitet.

Efter den slutgiltiga sökningen i de två databaserna utfördes en sekundär sökning i *Sexuality and Disability* då författarna inte fann tillräckligt med relevanta artiklar inom det studerade ämnet i databaserna. *Sexuality and Disability* valdes då tidskriften innehåller medicinska och psykologiska aspekter av sexualitet inom rehabilitering och riktar sig mot studiens ämne. I tidskriften *Sexuality and Disability* användes sökorden “Occupational Therapy” med trunkering vilket resulterade i 137 artiklar. Efter exkludering av dubletter som även gav träff i databaserna CINAHL och PsycINFO, återstod 129 artiklar. En granskning gjordes därefter av titlar och abstracts vilket resulterade i att 17 artiklar återstod. Av de 17 artiklar som lästes i fulltext exkluderades elva artiklar och de kvarstående sex artiklarna genomgick en kvalitetsgranskning baserad på (Friberg, 2022) granskningsmall. Tre artiklar höll medel eller hög kvalitet och blev sedan utvalda till litteraturöversikten. De sammanlagda elva artiklar från den första sökningen samt den sekundära sökningen, som höll medel eller hög kvalitetsgrad, var originalartiklar och svarade mot syftet blev därefter utvalda till litteraturöversikten (Figur 1).

Inklusionskriterierna för de vetenskapliga artiklarna var artiklar som svarade till studiens syfte, fanns i fulltext, var skrivna på engelska och hade medel eller hög kvalitet. Författarna applicerade inga restriktioner gällande artiklarnas publiceringsår, då ämnet ansågs vara för begränsat. De slutgiltiga artiklarna föll därför mellan åren 2005–2022. Exklusionskriterierna var artiklar som inte matchade frågeställningen och syftet, artiklar med avgift, artiklar som inte var originalartiklar och artiklar som inte hade tillräckligt hög kvalitet (se bilaga 1).

Figur 1. Urvalsprocess för utvalda artiklar i primär sökning (n=644) och sekundär sökning (n=137).

Dataanalys

Författarna valde en integrativ analysmetod enligt Whitemore och Knafl (2005) vilket tillåter att kombinera kvalitativa, kvantitativa och artiklar med blandad metod. Denna analysmetod är gynnsam inom forskningsområden med begränsad kunskap som syftar till att sammanfatta tidigare forskning, för att utveckla en större förståelse gällande det aktuella ämnet. Författarna inledde analysprocessen med att etablera en översikt av litteraturen genom att sammanställa valda artiklar i en artikelmatris (bilaga 1). I artikelmatrisen framgick: Författare, år och titel, land, syfte, design/deltagare, resultat och vetenskaplig kvalitetsnivå. Vidare sorterades artiklarna efter studiedesign, kvalitativa studier, kvantitativa studier och blandad metod.

En integrerad innehållsanalys är i enlighet med Whitemore och Knafl (2005) baserad på tillvägagångssättet att kondensera, koda och kategorisera material för att vidare identifiera likheter och skillnader och sedan dra slutsatser av resultatet. Meningsbärande enheter i samtliga studier i litteraturoversikten identifierades som korresponderade med studiens syfte.

Författarna läste artiklarnas resultat individuellt och diskuterade sedan gemensamt för att identifiera gemensamma meningsbärande enheter. De betydelsefulla resultaten från text och tabeller i de kvantitativa artiklarna användes. Från de meningsbärande enheterna kondenserades sedan dessa enskilt av författarna till koder för att sedan framställa de slutgiltiga koderna tillsammans. Därefter grupperades dessa koder till kategorier och underkategorier tillsammans av författarna tills konsensus nåddes och de slutgiltiga kategorierna och underkategorierna var framtagna (tabell 1).

Tabell 1. Exempel på hur analysen genomfördes.

Meningsbärande enhet	Kondenserad enhet	Kod	Kategori
Sexuell hälsa är en del av arbetsterapi men inte prioriterat i utbildningssyfte	Sexuell hälsa prioriteras inte i utbildningssyfte	Saknas utbildning, bristande kunskap	Kompetens och ett professionellt bemötande är viktigt för att främja klienters sexuella hälsa

Forskningsetiska avvägningar

För att genomföra en litteraturöversikt i ett examensarbete säger Kristensson (2014) att det inte finns något krav på ett etiskt godkännande från en etisk kommitté, då underlaget sedan tidigare granskats och publicerats. Forsberg och Wengström (2016) förklarar vikten av att redovisa och framföra artiklarnas resultat i en litteraturöversikt. Författarna har redovisat alla de inkluderade artiklarna och inte medvetet förvrängt eller uteslutit data. Alla artiklar har även blivit kvalitetsgranskade enligt Friberg (2022) granskningsmall. Alla artiklar har även genomgått en etisk granskning och är etiskt godkända.

Resultat

I resultatet presenteras elva artiklar; fem kvantitativa, fem kvalitativa samt en artikel med blandad metod. Artiklarna publicerades mellan år 2005–2022 och hade en stor geografisk spridning. De kom från Australien (3), Sverige (2), Nederländerna (2), Spanien (1), Kanada (1), Danmark (1) och Latinamerika (1). I artiklarna utgjorde kvinnor majoriteten av

deltagarna. I fem av artiklarna var deltagarna yrkesverksamma arbetsterapeuter eller yrkesverksamma inom någon annan vårdinriktad profession (Bryant et al., 2022; Longoni di Giusto et al., 2022; Post et al., 2008; Spaseska et al., 2022; Verschuren et al., 2013). I tre artiklar var deltagarna patienter (Auger et al., 2020; Nilsson et al., 2017; Rico Alonso et al., 2021). I artikeln Rico Alonso et al. (2021) ingick även närstående till patienterna. I fyra artiklar var deltagarna studenter inom arbetsterapeutprogrammet eller inom något annat vårdinriktat program (Areskoug-Josefsson et al., 2016; Gerbild et al., 2018; Jones et al., 2005).

Kategorier och underkategorier

Genom en integrerad innehållsanalys av artiklarna identifierades två kategorier och fem underkategorier. Kategorierna som framkom av analysen var *faktorer som främjar klienters sexuella hälsa genom kompetens och ett professionellt bemötande* och *faktorer som främjar klienters sexuella hälsa genom ett betydelsefullt arbetssätt och rutiner*. Se tabell (2) för en sammanställning av kategorier och underkategorier.

Tabell 2.

Sammanställning av kategorier och underkategorier.

Kategorier	Underkategorier	Artiklar
Kompetens och ett professionellt bemötande är viktigt för att främja klienters sexuella hälsa.	Förmåga att kunna kommunicera om sexuell hälsa	Areskoug-Josefsson et al., 2016; Gerbild et al., 2018; Spaseska et al., 2022 & Verschuren et al., 2013.
	Möjlighet till utbildning inom sexuell hälsa	Areskoug-Josefsson et al., 2016; Bryant et al., 2022; Jones et al., 2005; Longoni di Giusto et al., 2022; Post et al., 2008; Spaseska et al., 2022 & Verschuren et al., 2013.
Arbetssätt och rutiner är betydelsefulla för att kunna främja klienters sexuella hälsa.	Teambaserat arbetssätt för bästa möjliga vård	Auger et al., 2020 & Rico Alonso et al., 2021.

Strategier för ett tydligare arbetssätt

Auger et al., 2020; Bryant et al., 2022; Nilsson et al., 2017; & Spaseska et al., 2022.

Anpassade riktlinjer

Auger et al., 2020; Longoni di Giusto et al., 2022; Rico Alonso et al., 2021; Spaseska et al., 2022.

Kompetens och ett professionellt bemötande är viktigt för att främja klienters sexuella hälsa

Kategorin har två underkategorier av *förmågan att kunna kommunicera kring sexuell hälsa och möjlighet till utbildning inom sexuell hälsa*. Underkategorierna behandlar arbetsterapeuters bekvämlighet att kommunicera och kompetens kring att bemöta sexuella hälsofrågor med patienter.

Förmågan att kunna kommunicera kring sexuell hälsa

I de kvalitativa artiklarna Spaseska et al. (2022) samt Verschuren et al. (2013) belyste yrkesverksamma arbetsterapeuter hur kommunikationsutbildningar kopplade till sexuell hälsa behövs, trots färdig grundutbildning och arbetslivserfarenhet. Arbetsterapeuterna i artiklarna framförde att alla arbetsplatser inom vården borde erbjuda sina anställda fler möjligheter till utbildningar kopplade till kommunikation kring sexuell hälsa. Arbetsterapeuterna beskrev i intervjuer att kommunikationsförmågan förbättras med åren, men att fortsatt kommunikationsträning behövs för att utvecklas. Vidare framgick det av resultatet att en bättre kommunikationsförmåga bidrar till bättre kompetens och mer självsäkerhet i alla arbetsuppgifter och i mötet med patienter. I artikeln av Gerbild et al. (2018) framfördes en mycket låg upplevd förmåga att kommunicera kring sexuell hälsa med klienter. Efter att ha utfört en två veckor lång utbildning inom sexuell hälsa, utvecklades en ökad trygghet i att kommunicera kring ämnet med framtida patienter.

I den kvantitativa artikeln av Areskoug-Josefsson et al. (2016) framförde arbetsterapeutsstudenter, sjuksköterskestudenter samt fysioterapeutsstudenter vikten av

kommunikationsträning. I enkäten svarade 82% av arbetsterapeuterna ja på frågan: "I think that I need to be trained to talk about sexual health in my education". Vidare ansåg studenterna att det var viktigt för framför allt arbetsterapeuter och omvårdnadspersonal att delta i kommunikationsträning, då resultatet visade på att dessa två professioner har nära kontakt och deltar i många samtal tillsammans med patienten. Studiens resultat visade på hur majoriteten av studenter inom vårdutbildningar är i tjugoårsåldern och nya i arbetslivet. Deltagarna uttryckte därför ännu större vikt av kommunikationsträning och träning i möte med patienter för att skapa en större trygghet hos dem själva och ökad förmåga till att bemöta frågor om sexualitet och sexuell hälsa redan innan de fått arbetslivserfarenhet.

Möjlighet till utbildning inom sexuell hälsa

I artiklarna av Bryant et al. (2022), Longoni di Giusto et al. (2022) samt Verschuren et al. (2013) framförde sjukvårdspersonal hur utbildning för yrkesverksamma i sexuella hälsofrågor i dagsläget inte erbjuds samt hur kunskap om sexuell hälsa kopplad till det kliniska arbetet även behöver förbättras. Resultatet visade på att endast ett fåtal arbetsterapeuter och fysioterapeuter någon gång under sin yrkeskarriär deltagit i en utbildning kopplad till sexuell hälsa. Nästan alla deltagare uttryckte ett större behov av utbildning i form av träning, dels allmän träning i sexuella aktiviteter, dels träning i sexuella aktiviteter riktade mot en specifik diagnos. Resultaten visade också på att deltagarna inte fått någon erfarenhet av att prata om sexuell hälsa under sin utbildning och var därför inte förberedda på varken en terapeutisk eller pedagogisk nivå för att kunna ge råd och behandling till sina patienter. Deltagarna menade på att de kände sig otillräckliga och inte besatt vare sig den kliniska eller professionella kompetens som krävs för att bemöta sexuella hälsofrågor. Deltagarna önskade även få utbildning om resurser och tjänster, befintliga hjälpmedel, praktiska utbildningstillfällen, information om reproduktion, bedömningar, rekommenderade specialister, gruppterapi och grundläggande information om sexuell hälsa. De kvantitativa artiklarna av Areskoug-Josefsson et al. (2016) och Jones et al. (2005) visade på hur sexuell undervisning saknas i grundutbildningen vilket bidrog till att arbetsterapeutstudenter, fysioterapeutstudenter och sjuksköterskestudenter kände sig obekväma att bemöta patienters sexuella frågor i vården. Vidare visade resultatet även att studenter upplevde att de inte besatt tillräcklig kunskap för att ta itu med sexuell hälsa.

I både Spaseska et al. (2022) samt Post et al. (2008) har deltagarna som bestod av både arbetsterapeuter och annan vårdpersonal fått utbildningsmöjligheter som arbetsplatsen stått

för. I artikeln av Gerbild et al. (2018) har studenter inom arbetsterapeutsutbildningen samt studenter inom andra vårdinriktade utbildningar fått ta del av en utbildning på två veckor. Utbildningen har bestått av kommunikation, professionell utveckling, hur man främjar engagemang till att prata om sexuell hälsa, möjliga behandlingar och resurser samt idéer om att hantera sexualitet hos sina patienter. Resultatet av den två veckor långa utbildningen bidrog till positiv förändring hos studenterna, då deras attityder till att bemöta sexuell hälsa i framtiden upplevdes mer tryggt på grund av utökad kunskap. Det minskade även deras rädsla att av misstag förolämpa sina framtida patienter. I artikeln av Post et al. (2008) har deltagarna fått delta i en annan utbildning där praktiska läxor gavs ut och deltagarna fick möjlighet att prata med sina patienter om sex och sexuell hälsa. De fick även möjlighet till att delta i rollspelsövningar med varandra. Deltagarna uttryckte efter färdig utbildning att de fått mer kunskap och bättre förväntningar över att möta ämnet med patienter. De kände sig även säkrare på vad deras egen profession kan erbjuda patienter med olika sexuella problem. Det visade sig även efter utbildningen att alla professioner hade en högre sexologisk kompetens och arbetsterapeuter var en av de yrkesgrupper som utvecklades mest. Trots detta upplevde deltagarna att ytterligare utbildning och mer träning i praktiken behövs.

Arbetssätt och rutiner är betydelsefulla för att kunna främja klienters sexuella hälsa

Kategorin har tre underkategorier av *teambaserat arbetssätt för bästa möjliga vård, strategier för ett tydligare arbetssätt* och *anpassade riktlinjer*. Underkategorierna behandlar faktorer som kan vara väsentliga för att uppnå ett betydelsefullt arbetssätt och få tydligare rutiner på arbetsplatsen.

Teambaserat arbetssätt för bästa möjliga vård

Resultatet i artiklarna Auger et al. (2020) samt Longoni di Giusto et al. (2022) beskrev hur läkare, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, logopedier samt psykologer kände sig oförmögna till att diskutera sexuella hälsofrågor med sina patienter och att ett teambaserat arbetssätt rekommenderades. Deltagarna berättade att ifall de hade hamnat i en situation där sexuell hälsa diskuteras hade de rådfrågat teamet för att tillsammans komma fram till en lösning, hänvisat patienten vidare till en annan profession eller själva undersökt ämnet för att finna relevant information. Resultatet visade även på att deltagarna i studierna hade kunskap kring

vilka insatser som deras profession kan bidra med men kände sig osäkra på vilka insatser andra professioner kan bidra med. Läkarna i studien förklarade hur de själva inte besitter alla färdigheter som krävs för att hantera sexuell rehabilitering utan ansåg att ett samarbete av alla professioner bidrar till större kunskap ur olika perspektiv.

Strategier för ett tydligare arbetssätt

I resultatet i Auger et al. (2017) samt Rico Alonso et al. (2021) har patienter redogjort att det mest primära i en rehabilitering att tillmötesgå, är grundläggande aktiviteter i dagliga livet (ADL) exempelvis som att äta, kommunicera och gå. Trots detta framkom det från både vårdpersonal och patienter att det är aktuellt att ta upp frågor kring sexuell hälsa tidigt i rehabiliteringsprocessen. I Auger et al. (2017) framgick det hur olika patienters behov kopplade till sexuell rehabilitering var varierande, men mycket av fokuset låg på patienternas sexualitet och tydliga råd och tips för att kunna integrera sexuella aktiviteter in i det dagliga livet. Resultatet i både Auger et al. (2020) samt Rico Alonso et al. (2021) framförde hur sex kan liknas med andra aktiviteter i det dagliga livet och arbetsterapeuter kan rekommendera interventioner och strategier som främjar sexuella aktiviteter. Dessa interventioner och strategier var exempelvis energibesparing, miljöanpassningar, säkerhetstips och positionering. Det framfördes även hur arbetsterapeuter kan bidra med fallförebyggande strategier och stötta deras patient att integrera sex i deras aktivitetsmönster. Vidare visade resultatet att läkare, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, logopedier och psykologer uttryckte att sexualitetsaspekten var av stor betydelse och gav därför skäl till att ta upp ämnet med ett tillvägagångssätt som lämpar sig efter varje individs återhämtning, rehabiliteringsfas och sammanhang.

Bryant et al. (2022) beskrev i artikeln med blandad metod hur sexualitet inte behandlades på ett optimalt sätt av sjukvårdspersonal som arbetade med personer med ryggmärgsskada. Deltagarna som ingick i studien var sjukvårdspersonal som innefattade läkare, träningsfysiologer, fritidsterapeut, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, kamratstödjare, fysioterapeuter, psykologer, samt sexologer och socialarbetare. Dessa deltagare föreslog strategier för att kunna förbättra arbetet mot bättre sexuell hälsa. Strategierna som nämndes var: ökad träning vid sexuella aktiviteter, användandet av ett teambaserat arbetssätt, initiera samtal om sexualitet tidigt i rehabiliteringen och inkludera specialister.

Anpassade riktlinjer

I resultatet i Rico Alonso et al. (2021) framkom det att sexuell rådgivning ska vara en självklarhet inom hälso- och sjukvård men svårigheter finns angående hur en arbetsterapeut kan delta då sexuella aktiviteter inte ses som en självklar aktivitet i det dagliga livet. I resultatet i artiklarna Auger et al. (2020); Rico Alonso et al. (2021); och Spaseska et al. (2022) påpekade patienter och arbetande vårdpersonal, hur sexuella aktiviteter kan bemötas som vilken annan ADL aktivitet som helst. Vid bemötande av sexuella hälsofrågor framfördes också att bekvämlighet för både den professionella och patienten kunde öka om frågorna om sexuell hälsa var mer generella och riktade sig inom områden som exempelvis intimitet och egenvård.

Auger et al. (2020); Longoni Di Giusto et al. (2022); Rico Alonso et al. (2021); och Spaseska et al. (2022) framförde hur det saknades information och riktlinjer kring att bemöta sexuell hälsa. Artiklarna Auger et al. (2020); Longoni Di Giusto et al. (2022); Spaseska et al. (2022) framförde behovet av att informera och utbilda sina patienter gällande sexuell hälsa. Deltagarna i artiklarna Auger et al. (2020) och Spaseska et al. (2022) menade på att i vissa fall räckte det med information kring sexuella aktiviteter och dess påverkan på kroppen och sjukdomen för att möjliggöra och underlätta för patienterna i framtiden. Det framfördes vara viktigt och aktuellt att inkludera frågor om sexuell hälsa på rutin. I de kvalitativa artiklarna Auger et al. (2020) och Rico Alonso et al. (2021) påpekade arbetsterapeuter, fysioterapeuter, läkare, logopedier samt psykologer hur PLISSIT-modellen är en intervention som borde implementeras eftersom modellen vägleder och stöttar vårdpersonal att bemöta patienters unika sexuella behov. Med hjälp av PLISSIT-modellen har problem och brister kunnat lösas på ett tydligare sätt. Modellen anses vara en bra grund för att utveckla en personlig hälsoplan och möjliggöra för alla professioner att bemöta sexuella hälsofrågor. När behoven överstiger kompetensen kan remisser skickas vidare till sexologer.

Diskussion

Metoddiskussion

En litteraturoversikt valdes av författarna för att få en översikt över det nuvarande kunskapsläget gällande faktorer som kan vara av betydelse för att främja klienters sexuella

hälsa. En litteraturöversikt bidrar till en bred sammanfattning av befintlig kunskap inom området och skapar en möjlighet till vidare forskning kring ämnet (Friberg, 2022).

En induktiv ansats valdes av författarna då ämnet är begränsat och inte baseras på tidigare kunskap, modeller eller teorier. Detta bidrar till ett bredare perspektiv kring den aktuella forskningen inom området (Priebe & Landström, 2017). Nackdelen med en induktiv ansats kan innebära en svårighet att vara helt objektiv vid granskning av texter och därför påverka validiteten av litteraturöversikten. Författarna valde dock att använda en induktiv ansats i stället för en deduktiv ansats, för att inte riskera att gå miste om intressanta resultat.

Databaserna CINAHL och PsycINFO användes i denna litteraturöversikt. Databaserna omfattar bland annat arbetsterapi, sexuell hälsa och psykologi. Författarna valde att använda sig av flera databaser eftersom Henricson (2017) förklarar hur en inkludering av fler än en databas bidrar till en ökad trovärdighet av arbetet, då det finns en ökad möjlighet till att finna fler relevanta artiklar. Under provsökningarna ändrades och justerades sökorden samt MeSH-termerna flera gånger liksom hur sökorden kombinerades för att få fram de mest relevanta artiklarna. Då databaserna hade olika benämningar på MeSH-termer justerades dessa efter varje databas. Författarna valde vidare att inkludera sökord i fritext och sökord med trunkering för att bredda sökningen. Dessa provsökningar gav sedan sökorden i de slutgiltiga sökningarna som användes i litteraturöversikten. I litteraturöversiktens artikelsökning fick författarna träffa på artiklar som svarade mot syftet och innehöll betydande information till studien. Dessa inkluderades dock inte i de utvalda artiklarna av litteraturöversiktens resultat. Anledningen till detta var att dessa inte var originalartiklar eller uppehöll en tillräckligt hög kvalitet vid granskning. Relevanta resultat kan därför ha exkluderats från resultatet vilket kan innebära en svaghet i studien. Dock valde författarna att inkludera dessa artiklar i bakgrunden och diskussionen för att ändå lyfta de betydande delarna av artiklarna, vilket i sin tur stärker studien. De artiklarna som valdes ut till resultatet uppfyllde kraven genom att vara originalartiklar, svara mot studiens syfte, och uppfylla kraven vid kvalitetsgranskning.

Vidare valde författarna att göra en sekundär sökning i tidskriften *Sexuality and Disability* för att få fram ytterligare relevanta artiklar. I denna tidskrift såg sökningen annorlunda ut och andra sökord användes. Anledningen var att *Sexuality and Disability* är en tidskrift och inte en databas. Efter några provsökningar etablerade författarna att de slutgiltiga sökorden var tillräckliga, då sökningen gav artiklar av värde för litteraturöversikten och artiklarna kunde

väljas ut efter att författarna granskade artiklarnas titlar, abstrakt och läste de relevanta artiklarna i fulltext. Artikelsökningen begränsades inte i förhållande till publiceringsår då författarna ansåg att ämnesområdet var för begränsat. Detta kan ha utfört en svaghet i studien då risken med att inte applicera en begränsning av publiceringsår, enligt Korstjens & Moser (2018) innebär att utdaterade artiklar kan inkluderas. Likväl fanns det risk att artiklar med teorier eller metoder som inte längre är aktuella förekom och kunde därför ogiltighetsförklara resultatet. Styrkan med studien är dock att kvalitetsgranskningen och urvalet av artiklar utförts omsorgsfullt.

Författarna har genomfört en kvalitetsgranskning utifrån en granskningsmall enligt Friberg (2022) för att utesluta irrelevanta artiklar. Innan författarna påbörjade granskningen, diskuterade författarna sinsemellan hur svaren skulle tolkas och hur bedömningen om kvalitetsnivån på artiklarna skulle bedömas. Efter att alla artiklar var färdiggranskade jämförde och tolkade författarna svaren tillsammans för att få en mer korrekt kvalitetsgranskning och en minskad risk för att författarnas egna tolkningar styrde granskningens resultat. Genom att utföra granskningen på detta sätt stärktes trovärdigheten av kvalitetsgranskningen (Henricson, 2017), då det fanns en mindre risk för ett eget tyckande från författarna. Författarna utförde en noggrann dokumentering av analysprocessen och valde därför att inkludera ett exempel i litteraturöversikten för att redogöra hur processen genomförts (se tabell 1). Kristensson (2014) framför genom att tydligt förklara analysprocessen och presentera resultatet noggrant, ökar tillförlitligheten i studien. Då artiklarna som använts i resultatet hade ett varierat urval av deltagare kunde detta även stärka tillförlitligheten på grund av att olika perspektiv kunde förstås utifrån flera perspektiv (Kristensson, 2014).

I det slutgiltiga urvalet ingick elva artiklar. En svaghet i att inkludera så få artiklar kunde bidra till att inte tillräckligt med kunskap framgick i studien och i sin tur minska trovärdigheten av studien (Korstjens & Moser, 2018). Dock har studiens syfte hela tiden varit i fokus och stärker därför studiens urval. Artiklarna som inkluderades i resultatet hade en variation från olika länder i världen. Detta bidrog med en större bild över kunskapsläget som finns idag. På grund av att det fanns en stor geografisk spridning på artiklarna, behövdes hänsyn tas till att arbetsterapi kopplad till sexuell hälsa ser olika ut i olika länder. Författarna hade en tanke på att enbart fokusera på forskningen i Sverige för att få en tydlig bild över det nationella kunskapsläget, men valde att inkludera studier från andra länder också då forskning

kommit längre internationellt och att inte tillräckligt med kunskap fanns i svensk kontext. Författarna ansåg därför att en inkludering av både artiklar från Sverige och andra länder var nödvändig. Dock kan valet av att inkludera artiklar från olika länder påverka överförbarheten (Henricson, 2017).

Som analysmetod valde författarna en integrativ analysmetod enligt Whitemore & Knafl (2005) då analysmetoden tillåter att kombinera kvalitativa, kvantitativa och blandad metod. Författarna ansåg att detta skulle gynna studien då kunskapsläget är begränsat och resultatets trovärdighet stärks. Hopia et al. (2016) påpekar även att en integrativ analys är en fördel då analysen blir mer noggrann och går mer in på djupet.

Resultatdiskussion

Litteraturöversiktens syfte var att undersöka faktorer i mötet mellan arbetsterapeut och klient som kan vara av betydelse för att främja klienters sexuella hälsa. Resultatet visade på att kommunikation och kompetens spelar en stor roll vid bemötandet av sexuell hälsa då utbildning saknas i både arbetsterapeututbildningen och möjlighet till vidareutbildning i yrkeslivet. Kunskapen är begränsad inom området och för att arbetsterapeuter ska kunna bemöta sexuella hälsofrågor hos sina patienter, behövs kunskap om området utvecklas ytterligare samt träning i kommunikation erbjudas. Resultatet visade även att riktlinjer och strategier inom sexuell hälsa är viktiga komponenter, då det bidrar till ett tydligare arbetssätt och möjlighet till ett förbättrat arbete mot bättre sexuell hälsa. Teambaserat arbetssätt visade resultatet är positivt eftersom alla yrkesprofessioner bidrar med sin kompetens, vilket vidare bidrar till bättre vård för patienterna.

Kommunicera kring sexuell hälsa

I litteraturöversikten framkom det att många upplever en låg förmåga att kommunicera kring sexuell hälsa med klienter och att kommunikationsutbildningar kopplade till sexuell hälsa behövs, även om kommunikationsförmågan förbättras med åren. Resultatet i litteraturöversikten visade på vikten av att redan i grundutbildningen få möjlighet till att träna på sin kommunikationsförmåga samt en möjlighet till att känna på att kommunicera kring sexuella frågor med en annan person. I resultatet framkom det att vårdutbildningar inte inkluderar sexuell hälsa i någon större utsträckning och att studenter upplever en rädsla inför sitt kommande yrkesliv där sexuella hälsofrågor med stor chans kan förekomma. Studenterna

kände inte att de besitter tillräckligt med kunskap för att diskutera frågor om det aktuella ämnet med sina patienter och om möjligt gärna hade undvikit situationer som eventuellt leder in på frågor kring sex och sexuell hälsa. Detta är i linje med tidigare forskning som visar på att det är vårdpersonalens ansvar och inte patientens, att ämnet tas upp till diskussion (Traumer et al., 2019). I en studie från Danmark har patienter påpekat hur vårdpersonal avvisat deras frågor kring sexualitet och skapat förvirring hos patienter kring om sexualitet är ett accepterat ämne att diskutera. Vidare har dessa patienter inte känt att de blivit omhändertagna eller tagna på allvar i diskussion om sexuella problem. Patienterna menade dock på att en bidragande faktor till att de skulle våga diskutera sina sexuella svårigheter med vårdpersonal är tillit och en god relation (Traumer et al., 2019). Det är därför viktigt att vårdpersonal besitter kunskap kring hur man kommunicerar och bjuder in till samtal kring sexuell hälsa på ett professionellt sätt och träning i kommunikation för studenter och färdigutbildad vårdpersonal erbjuds. Författarna menar att arbetsterapeuter, som arbetar nära patienter och skapar en trygg och pålitlig relation genom samtal om andra vardagliga aktiviteter, därför är lämpade att även diskutera sexuella aktiviteter, men att förutsättningarna behöver förbättras.

Utbildningsmöjligheter för främjandet av sexuell hälsa

I litteraturöversikten framkom det att kunskapen kring sexuell hälsa behöver förbättras både i grundutbildning och i det kliniska arbetet. Resultatet visade på att arbetsplatser i dagsläget inte erbjuder sina anställda kurser och utbildningar kopplat till sexuell hälsa vilket bidrar till att sexuella hälsofrågor inte prioriteras av vårdpersonal. Vidare visade resultatet på hur utbildningar i sexuella hälsofrågor har påverkat de som deltagit positivt. Utbildningen bidrog till förändrad attityd till att bemöta sexuell hälsa då deltagarna fick utökad kunskap om ämnet, de kände sig säkrare på hur och vilka olika professioner som kunde bidra samt en mindre rädsla kring att bemöta ämnet hos sina patienter. Tidigare forskning visade på att det finns arbetsterapeutstudenter som har blivit erbjudna utbildning i sexuell hälsa. Dock berörde utbildningen endast ytan av ämnet och framför allt berört fysiska komponenter som energibesparing och positionering. Kursen bidrog till en begränsad kunskap och ingen utbildning i hur man framför information, rådgivning eller bedömer på ett konkret sätt (Young et al, 2020). Detta menar Young et al. (2020) påverkade arbetsterapeuternas uppmärksamhet kring att se sexuella aktiviteter som en naturlig del av livet och bidrog till att en fullständig kunskap om meningsfulla aktiviteter inte gavs. Dock finns det forskning som menar på att en stor bidragande faktor till att utbildningar om sexuell hälsa och varför sexuella frågor inte

prioriteras är på grund av att sexuell hälsa inte ingår i arbetsplatsens policy (Penna & Sheehy, 2000). Det är därför av stor relevans att utveckla utbildningarna och applicera sexuell hälsa i utbildningsplanerna. Enligt tidigare forskning kan det vara aktuellt att identifiera problem hos människor som tidigare varit involverade i sexuell rehabilitering. Patientinput är av stor relevans, då möjlighet att förstå deras dysfunktion, motivation och funktion ökar (McAlonan, 1996). Författarna menar att detta kan bidra till att det blir enklare att planera läroplaner för arbetsterapeuter, då patienterna får lyfta vad som är viktigt för dem och vad de förväntar sig i sin behandling. Vidare anser författarna att alla arbetsplatser borde erbjuda sina anställda utbildningsmöjligheter då forskning visar på att arbetsterapeuter och vårdpersonal över lag är intresserade och villiga till att diskutera sexuella hälsofrågor med sina patienter, men känner att kunskapen inte är tillräcklig och avstår därför från att närma sig ämnet.

Riktlinjer och strategier inom sexuell hälsa

Resultatet i litteraturöversikten framförde vikten av att inkludera sexuella aktiviteter i ADL-taxomin, då sex kan liknas med andra aktiviteter i det dagliga livet. Vidare visade resultatet på hur arbetsterapeuter bemöter alla vardagens aktiviteter och anser att sex är en självklar aktivitet i det dagliga livet. Arbetsterapeuter kan rekommendera strategier som främjar den sexuella hälsan och integrera sexuella aktiviteter i patienters aktivitetsmönster. Detta stämmer överens med tidigare forskning som menar på att arbetsterapeuter ser sex som en aktivitet i dagliga livet och att sexuella aktiviteter behöver inkluderas i arbetsterapeutiska bedömningsinstrument (Eglseder et al, 2018). Eglseder et al. (2018) förklarade att eftersom ADL-taxominns svarsalternativ är kan och kan inte, blir det tydligt för en arbetsterapeut om personen kan eller inte kan delta i sexuella aktiviteter. Eglseder et al. (2018) framförde dock en varning kring att förlita sig på enbart ett bedömningsinstrument. Arbetsterapeuter arbetar ur ett holistiskt perspektiv där hela människan är i fokus och genom att enbart förlita sig på ett bedömningsinstrument finns risk för att arbetsterapeuten mister det holistiska perspektivet i sin bedömning då möjligen inte hela människan inkluderas (Eglseder et al, 2018). Författarna påpekar att det dock finns flertalet arbetsterapeutiska bedömningsinstrument som kan inkludera sexuella aktiviteter vilket ger möjlighet till att fånga olika perspektiv. I det kliniska arbetet finns det möjlighet till att använda sig av flera bedömningsinstrument för att fånga alla aspekter i patientens vilja och känsla. Det är därför av stor vikt att acceptera, inkludera och normalisera sexuell hälsa för att i framtiden involvera sexuella aktiviteter i bedömningsinstrument.

I litteraturöversikten framkom det hur PLISSIT-modellen är en intervention som borde implementeras inom vården för att bemöta patienters sexuella hälsa. Modellen vägleder och stöttar vårdpersonal i bemötandet av sexuella hälsobehov och är en bra grund till vidare planering. Resultatet visade även på hur användandet av modellen kunnat lösa brister och problem som uppstått inom vården samt möjliggöra för alla professioner att bemöta sexuella hälsofrågor. Detta är i linje med tidigare forskning som framför hur PLISSIT-modellen är en effektiv, enkel och kostnadseffektiv modell, riktad mot sexuella hälsofrågor och en vägledning för sjukvårdspersonal vid sexuell rådgivning (Tuncer & Oskay, 2022). Vidare menar Tuncer & Oskay (2022) att modellen skapar en tydlig struktur och tydliga riktlinjer för alla professioner inom vården då alla följer samma modell. Det är därför av stor vikt att alla professioner följer samma riktlinjer för vilken profession som gör vad så viktig vård inte missas eller undviks.

Slutsats

Litteraturöversiktens resultat visade på att betydelsefulla komponenter i bemötande av sexuell hälsa var kommunikation och ett teambaserat arbetssätt. Vidare visade resultatet på att en ökad kunskap om sexuell hälsa, där utbildning och ett förbättrat professionellt bemötande i sexuella hälsofrågor mot patienter behövs utvecklas. I denna litteraturöversikt framkom det även att arbetsterapeuter är en profession som är lämpad för att bemöta sexuella hälsofrågor eftersom dem har en unik kunskap till att identifiera problematiska aktivitetsutföranden och strävar efter att främja meningsfulla aktiviteter. Dock visade resultatet att många arbetsterapeuter inte besitter rätt förutsättningar för att ta upp ämnet med patienter på grund av brist på kompetens, saknad av tydliga riktlinjer och strategier för att främja klienters sexuella hälsa. Författarna finner ett behov av framtida forskning kring bemötande av sexuella hälsofrågor samt en bredare kunskap kring sexuell hälsa hos arbetsterapeuter.

Referenser

Artiklar med * ingår i urvalet.

Areskoug-Josefsson, K., & Fristedt, S. (2017). Occupational therapy students' views on addressing sexual health. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 26(4), 306–314. <https://doi.org/10.1080/11038128.2017.1418021>

*Areskoug-Josefsson, K., Larsson, A., Gard, G., Rolander, B., & Juuso, P. (2016). Health care students' attitudes towards working with sexual health in their professional roles: Survey of students at nursing, physiotherapy and occupational therapy programmes. *Sexuality and Disability*, 34(3), 289–302. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-016-9442-z>

*Auger, L. P., Pituch, E., Filiatrault, J., Courtois, F., & Rochette, A. (2020). Priorities and needs regarding sexual rehabilitation for individuals in the subacute phase post-stroke. *Sexuality and Disability*. 38, 653–668. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-020-09664-x>

Balogh, S. (2022). Arbetsterapi och samtal kring sexuell hälsa. I P. Wagman (Red.), *Hälsa och aktivitet i vardagen - ur ett arbetsterapeutiskt perspektiv* (2 uppl., s. 144–157). Sveriges arbetsterapeuter.

Brattberg, A., & Hulter, B. (2020). Samtal – en del i utredningen av sexuella problem. I P.O. Lundberg & L. Löfgren-Mårtenson (Red.), *Sexologi* (3 uppl., s. 274–282). Liber.

*Bryant, C., Aplin, T., & Setchell, J. (2022). Sexuality Support After Spinal Cord Injury: What is Provided in Australian Practice Settings? Sexuality support after spinal cord injury. *Sexuality and Disability*, 40, 409–423. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-022-09756-w>

Eglseder, K., Webb, S., & Donnelly, R. M. (2018). Sexual functioning in Occupational Therapy Education: A Survey of Programs. *The Open Journal of Occupational Therapy*, 6(3), Artikel 13. <https://doi.org/10.15453/2168-6408.1446>

Erlandsson, L-K., & Persson, D. (2020). *ValMO-modellen: Arbetsterapi för hälsa genom görande* (2 uppl.). Studentlitteratur.

Flynn, K. E., Lin, L., Bruner, D. W., Cyranowski, J. M., Hahn, E. A., Jeffery, D. D., Reese, J. B., Reeve, B. B., Shelby, R. A., & Weinfurt, K. P. (2016). Sexual Satisfaction and the Importance of Sexual Health to Quality of Life Throughout the Life Course of U.S. Adults. *The Journal of Sexual Medicine*, 13(11), 1642–1650.

<https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2016.08.011>

Folkhälsomyndigheten. (2019). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017 – Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017* [Broschyr].

Folkhälsomyndigheten. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/s/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-i-sverige-2017/?pub=60999>

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2016). *Att göra systematiska litteraturstudier - Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning* (4 uppl.) Natur & Kultur.

Friberg, F. (2022). Att göra en litteraturöversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats - Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4:2 uppl., s. 185–199). Studentlitteratur.

Fronek, P., Booth, S., Kendall, M., Miller, D., & Geraghty, T. (2005). The Effectiveness of a Sexuality Training Program for the Interdisciplinary Spinal Cord Injury Rehabilitation Team. *Sexuality and Disability*, 23(2), 51–63. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-005-4669-0>

*Gerbild, H., Larsen, C. M., Rolander, B., & Areskoug-Josefsson, K. (2018). Does a 2-Week Sexual Health in Rehabilitation Course Lead to Sustained Change in Students' Attitudes? - A Pilot Study. *Sexuality and Disability*, 36(4), 427–435. <https://doi.org/10.1007/s11195-018-9540-1>

Greve, A. (2003). Svårt att tala om sexuella problem som är följd av funktionsnedsättning. *Tidskriften Arbetsterapeuten*, 8, s. 12–14.

Haboubi, N. J., & Lincoln, N. (2003). Views of health professionals on discussing sexual issues with patients. *Disability & Rehabilitation*, 25(6), 291–296.

<https://doi.org/10.1080/0963828021000031188>

Hopia, H., Latvala, E., & Liimatainen, L. (2016). Reviewing the methodology of an integrative review. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 30(4), 662–669. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1111/scs.12327>

Hyland, A., & McGrath, M. (2013). Sexuality and occupational therapy in ireland – a case of ambivalence?. *Disability and Rehabilitation*, 35(1), 73–80. <https://doi.org/10.3109/09638288.2012.688920>

*Jones, M. K., Weerakoon, P., & Pynor, R. A. (2005). Survey of occupational therapy students' attitudes towards sexual issues in clinical practice. *Occupational Therapy International*, 12(2), 95–106. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1002/oti.18>

Korstjens, I., & Moser, A. (2018). Series: Practical guidance to qualitative research. Part 4: Trustworthiness and publishing. *The European Journal of General Practice*, 24(1), 120–124. <https://doi.org/10.1080/13814788.2017.1375092>

Kristensson, J. (2014). *Handbok I uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Natur & Kultur.

*Longoni Di Giusto, M., Ertl, M. M., Ramos-Usuga, D., Carballea, D., Degano, M., Paul B. Perrin, B. P., & Arango-Lasprilla, J.C. (2022). A Survey of Latin American Rehabilitation Professionals on Addressing Sexuality-Related Concerns After Spinal Cord Injury. *Sexuality and Disability*, 40, 439–459. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-022-09735-1>

Lynch, C., & Fortune, T. (2019). Applying an Occupational Lens to Thinking About and Addressing Sexuality. *Sexuality and Disability*, 37(2), 145-159. <https://doi.org/10.1007/s11195-019-09566-7>

McAlonan, S. (1996). Improving Sexual Rehabilitation Services: The Patient s Perspective. *The American Journal of Occupational Therapy*, 50(10), 826–834. <https://doi.org/10.5014/ajot.50.10.826>

McGrath, M., & Lynch, E. (2014). Occupational therapists' perspectives on addressing sexual concerns of older adults in the context of rehabilitation. *Disability and Rehabilitation*, 36(8), 651–657. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.3109/09638288.2013.805823>

McGrath, M., & Sakellariou, D. (2016). Why Has So Little Progress Been Made in the Practice of Occupational Therapy in Relation to Sexuality? *The American Journal of Occupational Therapy*, 70(1), 1–5. <https://doi.org/10.5014/ajot.2016.017707>

Mohammed, A. (2017). Addressing Sexuality in Occupational Therapy. *OT Practice*, 22(9), Artikel CEA0517. <https://www.aota.org/~media/Corporate/Files/Publications/CE-Articles/CE-Article-May-2017.p>

*Nilsson, M. I., Fugl-Meyer, K., Von Koch, L., & Ytterberg, C. (2017). Experiences of sexuality six years after stroke: A qualitative study. *Journal of Sexual Medicine*, 14(6), 797–803. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.jsxm.2017.04.061>

O’Mullan, C., O’Reilly, M., & Meredith, P. (2021). Bringing sexuality out of the closet: What can we learn from occupational therapists who successfully address the area of sexuality in everyday practice? *Australian Occupational Therapy Journal*, 68(3), 272–281. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12723>

Penna, S., & Sheehy, K. (2000). Sex education and schizophrenia: Should occupational therapists offer Sex Education to people with schizophrenia?. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 7(3), 126–131. <https://doi.org/10.1080/110381200300006078>

*Post, M. W. M., Gianotten, W. L., Heijnen, L., Lambers, E. J. H. R., & Willems, M. (2008). Sexological competence of different rehabilitation disciplines and effects of a discipline-specific sexological training. *Sexuality and Disability*, 26(1), 3–14. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-007-9068-2>

Priebe, G., & Landström, C. (2017). Den vetenskapliga kunskapens möjligheter och begränsningar - grundläggande vetenskapsteori. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (2:7 uppl., s. 25–42). Studentlitteratur.

*Rico Alonso, N., Francisco de Miguel, M.I., Cantero Garlito, P.A. & Pousada Garcia, T. (2021). An Occupational Therapy Approach to Sexuality in People with Acquired Brain Injury in a Subacute Setting. *Sexuality and Disability*, 39, 181–194. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-021-09675-2>

Roley, S. S., DeLany J. V., Barrows, C. J., Brownrigg, S., Honaker, D., Sava, D. I., Talley, V., Voelkerding, K., Amini, D. A., Smith, E., Toto, P., King, S., & Lieberman,

D. (2008). Occupational Therapy Practice Framework: Domain & Process, 2nd edition. *American Journal of Occupational Therapy*, 62(6), 625–683.

<https://doi.org/10.5014/ajot.62.6.625>

Socialstyrelsen. (26 oktober 2014). *Underlag till nationell strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter*.

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2014-10-26.pdf>

*Spaseska, C., Lynch, C., Joosten, A., & Josefsson, K. A. (2022). Experience of recently graduated occupational therapists in addressing sexuality with their clients. *Sexuality and Disability*, 40, 769–783. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11195-022-09762-y>

Svedberg, E., Zamore Söderström, E., & Kosidou, K. (2022). *Sexuell hälsa och sexuell utsatthet i Stockholms län. Självrapporterade data från befolkningsundersökningen SRHR2017*. (Rapport 2022:8). Stockholm, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin. [Rapport \(folkhalsoguiden.se\)](https://www.folkhalsoguiden.se)

Tambling, R. R., & Reckert, A. (2021). Barriers to help seeking and provider preferences for sexual functioning concerns among undergraduates. *Journal of American College Health*, 69(6), 633–643. <https://doi.org/10.1080/07448481.2019.1705835>

Taylor, R. R., Lee, S. W., Kielhofner, G., & Ketkar, M. (2009). Therapeutic Use of Self: A Nationwide Survey of Practitioners' Attitudes and Experiences. *American Journal of Occupational Therapy*, 63(2), 198–207. <https://doi.org/10.5014/ajot.63.2.198>

Traumer, L., Hviid Jacobsen, M., & Schantz Laursen, B. (2019). Patients' experiences of sexuality as a taboo subject in the Danish healthcare system: a qualitative interview study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 33(1), 57–66. <https://doi.org/10.1111/scs.12600>

Tuncer, M., & Oskay, Ü. Y. (2022). Sexual counseling with the plissit model: A systematic review. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 48(3), 309–318. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2021.1998270>

*Verschuren, J. E. A., Geertzen, J. H. B., Enzlin, P., Dijkstra, P. U., Dekker, R., & van der Sluis, C. K. (2013). Addressing sexuality as standard care in people with an upper limb

deficiency: Taboo or necessary topic? *Sexuality and Disability*, 31(2), 167–177.

<https://doi.org/10.1007/s11195-013-9298-4>

Whittemore, R., & Knafl, K. (2005). The integrative review: updated methodology. *Journal of Advanced Nursing*, 52(5), 546–553. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03621.x>

Wilcock, A. A., & Hocking, C. (2015). *An Occupational Perspective of Health* (3 uppl.). SLACK Incorporated.

World Health Organization. (2017). Sexual health and its linkages to reproductive health: an operational approach. Hämtat den 10 november från

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/258738/9789241512886-eng.pdf>

Young, K., Dodington, A., Smith, C., & Heck, C. S. (2020). Addressing clients' sexual health in occupational therapy practice. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 87(1), 52–62.

<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/0008417419855237>

Östlundh, L. (2022). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats - Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4:2 uppl.). Studentlitteratur.

Bilaga 1 (2):

Kvalitetsgranskning artikelmatris:

Författare, år & titel	Land	Syfte	Metod/design /deltagare	Resultat	Vetenskaplig kvalitetsnivå
Verschuren, J., Geertzen, J., Enzlin, P., Dijkstra, P., Dekker, R., & Van der Sluis, C. (2013). Addressing Sexuality as Standard Care in People with an Upper Limb Deficiency: Taboo or Necessary Topic?	Nederländerna	Syftet med denna artikel är att analysera om yrkesverksamma som arbetar med personer med en övre extremitetsproblematik fått frågor om sexualitet från sina patienter och om de själva tagit upp sexualitet, samt att analysera deras kunskaps- och komfortnivå, förhållningssätt och attityder till sexualitet.	Kvantitativ tvärsnittsstudie. 62 st, medicinsk rehabiliteringsläkare, fysioterapeut, arbetsterapeut, psykolog, socionom och psykoterapeut, som arbetar med personer med en övre extremitetsproblematik.	De yrkesverksamma som pratade om sexualitet med sina patienter kände att de hade mer kunskap och bättre samtalsförmåga jämfört med de som inte pratade med sina patienter. Resultatet visade även att bristen på kunskapen var stor och det finns ett stort behov av kurser och utbildningar inom både kunskap och samtalsfärdigheter.	Medel
Auger, L.-P., Pituch, E., Filiatrault, J., Courtois, F., & Rochette, A. (2020). Priorities and Needs Regarding Sexual Rehabilitation for Individuals in the Subacute Phase Post-stroke.	Kanada	Det fanns två syften med denna studie. Det första syftet var att utforska de upplevda prioriteringar och behov som individer i den subakuta fasen av stroke-rehabilitering kan ha angående sexualitet, enligt både klienter och läkare. Det andra syftet var att utforska klinikers uppfattning om sina yrkesroller med avseende på sexualrehabilitering efter stroke.	Kvalitativ tvärsnittsstudie. Utgör en del i ett större forskningsprojekt av Sexuality Interview Guide (SIG) inom stroke-rehabilitering. 5 strokeklienter, 3 kvinnor och 2 män.	Det anses vara viktigt att ta upp sexualitet av sekundär prioritet i stroke-rehabiliteringen jämfört med grundläggande ADL. Riktlinjer bör anpassas för att bättre kunna möta klienternas behov och på grund av detta kan man lättare planera innehållet i rehabiliteringen. Det behövs också identifiera strategier för att inkludera sexualitet i rutinvård och utveckla utbildningar för att förbättra teambaserat stöd för strokeklienter.	Hög
Spaseska, C., Lynch, C., Joosten, A., & Josefsson, K. A. (2022). Experience of recently graduated occupational therapists in addressing sexuality with their clients.	Australien	Syftet med denna studie var att ta itu med luckor kopplat till sexuell hälsa genom att utforska erfarenheterna från nyutexaminerade arbetsterapeuter i Australien när det gäller sexualitet.	Kvalitativ tvärsnittsstudie. 11 nyexaminerade arbetsterapeuter. 10 kvinnor och 1 man.	Bristande erfarenhet, kunskap och kompetens kopplat till sexuell hälsa. Inte en gynnsam arbetsmiljö för att ta upp sexuella frågor. Sexualitet behövs även tas upp i grundutbildningens kursplaner i arbetsterapi och att arbetsplatserna förstärker förväntningarna på att ta itu med sexualitet.	Hög

<p>Nilsson, M. I., Fugl-Meyer, K., von Koch, L., & Ytterberg, C. (2017). Experiences of Sexuality Six Years After Stroke: A Qualitative Study.</p>	<p>Sverige</p>	<p>Syftet var att utforska upplevelser av sexualitet 6 år efter stroke, inklusive kommunikation med vårdpersonal om sexualitet.</p>	<p>Kvalitativ tvärsnittsstudie.</p> <p>12 deltagare mellan 43–81 år, 6 år efter stroke.</p>	<p>Efter en stroke har det framkommit att de flesta personer har upplevt någon form av förändring i deras sexualitet. Minskade intressen, minskad känslighet, smärta, ålder eller trötthet. Väldigt få hade fått någon information eller diskuterat sexualitet med vårdpersonal under deras 6 år efter stroke, även om de flesta identifierade sådana behov. Resultaten pekar på vikten av att erkänna sexuell rehabilitering som en del av holistisk personcentrerad strokerehabilitering.</p>	<p>Hög</p>
<p>Rico Alonso, N., Francisco de Miguel, M.I., Cantero Garlito, P.A. & Pousada Garcia, T. (2021). An Occupational Therapy Approach to Sexuality in People with Acquired Brain Injury in a Subacute Setting.</p>	<p>Spanien</p>	<p>Syftet med denna artikel var att analysera om personer med förvärvad hjärnskada i en subakut situation, såväl som deras anhöriga och/eller partners, anser att förhållningssättet är relevant för sexualitet under sin intervention på AT-avdelningen.</p>	<p>Kvalitativ tvärsnittsstudie.</p> <p>12 deltagare totalt 5 män och 3 kvinnor med förvärvad hjärnskada.</p> <p>Medelålder 44,25 år.</p> <p>2 kvinnor - partners. Medelålder 46,5 år.</p> <p>1 man, 1 kvinna - föräldrar. Medelålder 48 år.</p>	<p>Kategorier som framkom i studien var:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förändringar i sexualitet - Sexualitet, partnerskap och tillgivenhet i vardagen - Rädsla och tvivel - Tabun för sex och kopplingen till kön - Relevansen av rådgivning - Brist på medvetenhet till arbetsterapi - Interventionstillfället <p>Sexualitet anses vara en del av ADL och det ska tas upp tidigt i interventionsprocessen. Problematiken är att för tillfället är det inte något som tas upp av någon professionalitet under rehabiliteringsprocessen. Mer utbildning och kunskap för arbetsterapeuter gällande sexualitet är nödvändigt.</p>	<p>Hög</p>

<p>Gerbild, H., Larsen, C.M., Rolander, B., & Areskoug-Josefsson, K. (2018). Does a 2-Week Sexual Health in Rehabilitation Course Lead to Sustained Change in Students' Attitudes? - A Pilot Study.</p>	<p>Danmark</p>	<p>Syftet med denna pilotstudie var att undersöka om hälso- och sjukvårdsstudenter som deltog i en valfri sexuell hälsoutbildningskurs ledde till betydande och ihållande förändring av erfaren kompetens och attityder till att ta itu med sexuell hälsa i sina framtida yrken, mätt med studenternas attityder till sexuell hälsa-dansk version (SA-SH-D).</p>	<p>Kvantitativ kohortstudie.</p> <p>8 fysioterapeutstudenter, 21 arbetsterapeutstudenter och 10 sjuksköterskor .</p> <p>38 kvinnor, 2 män.</p> <p>Medelålder 25 år.</p>	<p>Resultaten av interventionen visade på att en 2-veckors valfri SHR-kurs leder till ihållande förändring av vårdstudenters attityder till att ta itu med sexuell hälsa i sitt framtida yrke. Sexuell hälsoutbildning förändrade elevernas attityder positivt, minskade deras rädsla för att kränka patienterna och ökade deras känslor av komfort i att kommunicera om sexuell hälsa. SA-SH-D är ett användbart verktyg för att mäta resultat av utbildningsinsatser som syftar till att förändra hälso- och sjukvårdsstudenters attityder till att ta itu med sexuell hälsa i sitt framtida yrke.</p>	<p>Hög</p>
<p>Post, M. W. M., Gianotten, W. L., Heijnen, L., Lambers, E. J. H. R., & Willems, M. (2008). Sexual Competence of Different Rehabilitation Disciplines and Effects of a Discipline-specific Sexological Training.</p>	<p>Nederländerna</p>	<p>Forskningsfrågor: 1. Vilken är den upplevda sexologiska kompetensen hos olika professioner inom rehabilitering? 2. Leder en disciplinspecifik sexologisk utbildning till förbättrad upplevd sexologisk kompetens inom alla rehabiliteringsprofessioner?</p>	<p>Kvantitativ Pretest/posttest design.</p> <p>283 deltagare.</p> <p>Medelålder 39 år.</p>	<p>All vårdpersonal visade högre poäng efter utförd träning, men läkare respektive arbetsterapeuter visade mest förbättring och sjukgymnaster, psykologer respektive socialarbetare visade minst på förbättring.</p>	<p>Medel</p>
<p>Jones, K. M., Weerakoon, P., & Pynor, A. R. (2005). Survey of occupational therapy students' attitudes towards sexual issues in clinical practice.</p>	<p>Australien</p>	<p>Syftet med studien var att undersöka hur bekväma arbetsterapeutstudenter var under kliniska interaktioner med patienter som har sexuella implikationer.</p>	<p>Kvantitativ tvärsnittsstudie.</p> <p>340 arbetsterapeutstudenter.</p> <p>Mellan 17–46 år gamla.</p> <p>91,1% kvinnor.</p>	<p>Mer än hälften av deltagarna kände sig inte bekväma med att hantera sexuella problem. Studenterna ansåg även att utbildningen inte behandlat sexuella frågor adekvat.</p>	<p>Hög</p>

<p>Areskoug-Josefsson, K., Larsson, A., Gard, G., Rolander, B., & Juuso, P. (2016). Health Care Students' Attitudes Towards Working with Sexual Health in Their Professional Roles: Survey of Students at Nursing, Physiotherapy and Occupational Therapy Programmes.</p>	<p>Sverige</p>	<p>Syftet med denna studie var att utforska skillnader och likheter mellan vårdstudenters attityder till att arbeta och kommunicera med patienter om sexuella hälsofrågor i deras framtida yrken och att undersöka om elevernas kön, ålder och framtida yrken påverkar deras attityder.</p>	<p>Kvantitativ tvärsnittsstudie. 419 sjuksköterskestudenter, 193 fysioterapeutstudenter och 136 arbetsterapeutstudenter.</p>	<p>Elever känner sig oförberedda för att ta upp ämnet sexuell hälsa med framtida patienter och känner sig därför obekväma. Elever känner också att de inte fått utbildning i sexuella hälsofrågor och att det saknas tillräcklig kompetens för att prata med patienter om detta. De behövs mer utbildning och mer träning kopplat till sexuell hälsa. Det behövs utbildning för att ändra attityd till att ta sig an sexuella hälsofrågor med patienter.</p>	<p>Hög</p>
<p>Longoni Di Giusto, M., Ertl, M. M., Ramos-Usuga, D., Carballea, D., Degano, M., Arango-Lasprilla, J.C. (2022). A Survey of Latin American Rehabilitation Professionals on Addressing Sexuality-Related Concerns After Spinal Cord Injury.</p>	<p>Latinamerika</p>	<p>Syftet var att undersöka rehabiliteringspersonals träning och utbildning, attityder, övertygelser eller missuppfattningar och bedömning av frågor relaterade till sexualitet hos individer med ryggmärgsskada (SCI) och deras romantiska partner.</p>	<p>Kvantitativ tvärsnittsstudie. 318 vårdpersonal 235 män, 83 kvinnor. 20–85 år.</p>	<p>Resultatet visade en detaljerad beskrivning av träning och utbildning, attityder, övertygelser och klinisk praxis angående sexualitet bland rehabiliteringspersonal som arbetar med individer med en ryggmärgsskada och deras partner. Det bekräftades vikten av sexualitet i livet för individer med ryggmärgsskada och deras romantiska partners, eftersom den stora majoriteten hade gett vård till personer med oro för sexualitet efter skadan. Resultaten avslöjade stora luckor i utbildningen för de flesta rehabiliteringspersonal inom området sexualitet och avslöjade att få yrkesverksamma diskuterade sexualitetsfrågor med patienter och deras partner.</p>	<p>Medel</p>
<p>Bryant, C., Aplin, T., & Setchell, J. (2022). Sexuality Support After Spinal Cord Injury: What is Provided in Australian Practice Settings?</p>	<p>Australien</p>	<p>Syftet med studien var att försöka förstå vilket sexualitetsstöd australiensiska sjukvårdspersonal för närvarande ger till personer med ryggmärgsskada och deras perspektiv på vilka förändringar som bättre kan stödja sexualitetsbehoven hos personer med ryggmärgsskada.</p>	<p>Tvärsnittsstudie som erhöll både kvantitativa och kvalitativa data. Deltagarna var totalt 39 st, läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut, siononom, psykolog, fysioterapeut, sexolog och socialarbetare. Majoriteten var kvinnor,</p>	<p>De som arbetar med personer med en funktionsnedsättning i Australien anser att sexualitet är en viktig del av vården. Trots detta finns det ingen rutin för sexualitetsstöd. Sexualitet kopplat till funktionshinder fortsätts stigmatiseras och åsidosätts inom vården. Det rekommenderas en del sexualitetsstrategier med hjälp av olika leveransmetoder för att hjälpa till att öka den klientcenterade vården.</p>	<p>Hög</p>

			31–45 år		
--	--	--	----------	--	--

Bilaga 2 (2)

Tabell 1. Sökning i CINAHL

<i>Sökord</i>	<i>Antal träffar</i>	<i>Lästa abstract</i>	<i>Lästa i fulltext</i>	<i>Granskade</i>	<i>Inkluderade i resultatet</i>
#1 Occupational Therap*	63 561				
#2 Sexual health	51 564				
#3 (MH "Sexuality+")	41 299				
#4 (MH "Sexuality+") OR Sexual health	79 227				
#5 (MH "Sexuality+") OR Sexual health AND Occupational Therap*	330	69	6	3	3

Tabell 2. Sökning i PsycINFO

<i>Sökord</i>	<i>Antal träffar</i>	<i>Lästa abstract</i>	<i>Lästa i fulltext</i>	<i>Granskade</i>	<i>Inkluderade i resultatet</i>
#1 Occupational Therap*	30 445				
#2 Sexual health	87 124				
#3 DE "Sexuality"	18 993				
#4 DE "Sexuality" OR Sexual health	100 242				
#5 DE "Sexuality" OR Sexual health AND Occuapational Therap*	314	69	11	7	5

Tabell 3. Sökning i Sexuality and Disability.

<i>Sökord</i>	<i>Antal träffar</i>	<i>Lästa abstract</i>	<i>Lästa i fulltext</i>	<i>Granskade</i>	<i>Inkluderade i resultatet</i>
#1 Occupational Therap*	137	42	17	6	3

